

Zlatko Krilić

PRIPOMOVIJETKE

THE END

— *Draga, ja . . .*

— *Znam, dragi.*

— *Draga . . .*

— *Ne govori ništa* — nježno mu je stavila prst na usta.

— *Draga* — govorio je, dok mu se glava povećavala i povećavala. Već je bila velika dva metra, ništa se nije vidjelo osim njegove glave. — *Volim te . . .*

— *Znam* — rekla je i poljubila ga.

Preko čitava platna vidjele su se samo njihove goleme glave.

— *Oh . . .* — šaptala je

Praveći se da i dalje pažljivo gledam prema platnu, krajičkom oka, a da glavu nisam ni pomaknuo, zaškiljio sam prema Ivi. Ona je, isto tako, pažljivo pratila događanja na platnu, a na platnu je ono dvoje šaputalo jedno drugom u uho o svojoj beskrajnoj ljubavi.

»Da . . . da je primim za ruku?« mislio sam zureći prema platnu, ali filma nisam vidio, nisam ni čuo što govore, nisam ništa osjećao osim dodira njenog i svog lakta na naslonu za ruke.

Nisam znao osjeća li i Iva taj dodir tako jako, čak nisam znao osjeća li ga uopće ili samo gleda film i nije joj ni bitno što sam pokraj nje. Nisam ni sanjao da se i ona bavila sličnim mislima.

»Ako me sada primi za ruku — mislila je Iva — ja ću, ja ću jednostavno odmaknuti ruku i gotovo. Pa da. Pravit ću se kao da ništa nije ni bilo. Ne! Neću, neću odmaknuti ruku, zašto bih ja zbog njega morala micati ruku. Što on sebi umišlja! Mogao bi biti malo pristojniji i ne bi me smio hvatati za ruku u mraku . . . kao da sam ja došla u kino da me on hvata za ruku. Nisam to od njega očekivala! Neka samo pokuša. Neka pokuša! Vidjet će svoje . . . ja ću . . . reći ću mu da je bezobrazan i da to nisam očekivala od njega i što si on sve umišlja!«

»A da je zagrlim?« — razmišljao sam i dalje zureći prema platnu. Već sam se sav ukočio, bolio me vrat i desna ruka me boljela, ali nisam se usudio ni pomaknuti, jer bi nam se laktovi rastavili, a i ona bi mogla pomisliti da mi je dosadno s njom u kinu kad se meškoljim.

»Da joj, jednostavno, onako polako, stavim ruku na rame? — razmišljao sam. — Da je zagrlim? Ne, bolje ne. To bi svi iza nas vidjeli. Baš sam glup, trebali smo kupiti karte za posljednji red, tamo bih je zagrlio. Ovako ne mogu. Sve se vidi. Bolje da je primim za ruku. To je bolje, to neće nitko vidjeti. Primit ću je za ruku. To je najbolje. Tako ću. Ne sada, malo kasnije. «

Na platnu je ono dvoje upravo izlazilo iz restorana u kišnu noć i zaustavljalo taksi.

»Sad? Ne još«, odlučivao sam se da krenem u akciju, a da sam znao što u tom trenutku misli Iva, ne bih se nikada odlučio.

»On možda misli da bih ja i htjela da me primi za ruku — mislila je — baš svašta. On si svašta umišlja i pravi se važan. Sigurno misli da sam ja napisala ono u njegov leksikon. Pa što, jesam, ali ja sam to mislila na nekog drugog Aku. Ko da je on jedini Aka.«

»Možda ono u mom leksikonu — mislio sam, a hrabrost da provedem želju u djelo me napuštala — nije ona napisala. Jest, sigurno je ona. Rekao mi je Igor da je to ona napisala . . . A možda, možda je mislila na nekog drugog Aku. Možda ona pozna još nekog Aku. Ako je primim za ruku, a ona mi kaže da sam bezobrazan i da to nije očekivala od mene? Možda nisam njen tip. Ona i ne sanja da bih je ja htio držati za ruku. Ne pada joj na pamet tako što, gleda film i baš joj se fućka za mene.«

»Možda njega stvarno zanima film — rastužila se Iva — a mene je zvao u kino samo zato što Mirjana nije mogla ići. Pa da, da je s njom, već bi je i zagrlio i poljubio bi je. Ona mu se više sviđa . . .«

»A što . . . a što ako bi ona i htjela da je primim za ruku — palo mi je napamet. To mi malo vrati hrabrost i umanji strah da neću ništa učiniti, a film se već bliži kraju — možda ona cijelo vrijeme čeka . . . sada već sigurno misli da sam ja neka nespretna šepRTLja i najobičniji balavac.«

»Ma . . . i bolje je ovako — mislila je Iva — barem mogu u miru gledati film. Bolje nego da mi on stiska ruku. On bi je sigurno jako stisnuo. Sva bi mi ruka poplavila! Mama bi me pitala što se dogodilo. I Mirjana bi me pitala od čega mi je ruka plava. Eh, rekla bih joj, onako, ma ništa . . . znaš i sama kakav je Aka, bila sam s njim u kinu. Pukla bi od zavisti . . .«

»A da je samo onako — hrabrio sam sâm sebe — onako, samo malo dotaknem . . . pa ako, ako makne ruku, ja ću se praviti kao da je bilo slučajno, kao da se ništa nije dogodilo, a ako . . . a ako ne makne ruku ja ću je, onako . . . onako, nježno primiti za ruku i . . . i držat ćemo se za ruke . . . Tako ću, ali malo kasnije, ne sada odmah.«

Bilo bi mi lakše da sam mogao znati što Iva u tom trenutku misli.

»Prošlo je već sigurno pola filma, sigurno je prošlo i više. Još malo pa je kraj — plašila se — kad bi barem mogla pogledati na sat, ali ako pomaknem ruku on će, on će misliti da ja to mičem ruku od njega . . . i još gledam na sat, mislio bi da mi je dosadno s njim u kinu i ne bi me više nikada pozvao.«

Sve više sam se plašio da će film uskoro završiti.

»Primit ću je za ruku, pa kud puklo da puklo . . . sad ću! A što ako mi je ruka znojna?! — uplašio sam se — Možda imam znojne ruke! Ona sigurno ne voli da je netko dotiče znojnim rukama. Što će misliti o meni? Mislit će da sam obični balonja, klinac kojem se znoje ruke čim takne djevojku . . .«

»Film će uskoro završiti . . . — pomislila je Iva — a da ja dotaknem njega?«

— *Oh, dragi, želim da si uvijek tu . . .* — šaputala je glava na platnu.

»Dotaknut ću je, onako, ko slučajno, pa što bude!«, odlučio sam.

— *Draga, i ja . . .* — govorila je druga glava na platnu.

Skupio sam svu hrabrost i pomaknuo kažiprst prema njegovom malom prstu. Pričinilo mi se da se i njezin mali prst pomiče prema mom kažiprstu.

Kao slučajno su se dotakle naše ruke.

Njen mali prst i moj kažiprst su se dotakli, a onda brzo odmaknuli, jer su se upalila svjetla u dvorani.

Na platnu je pisalo:

THE END

OPERACIJA »CRVENA RUŽA«

Sjedio sam ispod brkatog spomenika na Cvjetnom trgu i, listajući novine, pravio se potpuno nezainteresiran.

Crvene ruže, žute ruže, ruže roza, karanfili, rajske ptice, krizanteme, orhideje, ciklame, jaglaci i neke paprati — sve sam to mogao obuhvatiti jednim pogledom. Nitko nije mogao kupiti cvijeće a da ja to ne primijetim.

— Izvolte, mladi gospon — pozivala je podebela cvječarica mladića koji je razgledao cvijeće.

Spustio sam novine malo niže i preko njih pažljivo proučavao svaki njegov pokret. On je, znao sam, sljedeći.

Mladić je prišao cvječarici, još jednom pogledao cvijeće i rekao:

— Ovu, molim.

Cvječarica je izvadila ružu na koju je pokazao, odrezala vršak stabljike i predala je mladiću.

Pustio sam ga da malo odmakne, a onda složio novine i krenuo za njim. Išao je Bogovićevo prema hotelu »Dubrovnik«. Pazeći da me ne opazi, ja za njim. Prešao je na lijevu stranu pločnika. Ja za njim. Iznemada on stane i zagleda se u izlog. I ja se okrenuh prema izlogu, ali ispred mene nije bilo nikakva izloga. Zid. Zapiljih se u zid, ne znajući što da sada napravim. U svim filmovima glavni lik uvijek ima neki izlog kada mu zatreba da ne bude opažen.

Na moju sreću on krene dalje.

Kod hotela skrene lijevo, prema Trgu bana Jelačića. Ja za njim. Krenuo je preko Trga i stao na sredini. Ispod sata. Ja sam, malo dalje, stao kao da čekam tramvaj i ponovno otvorio novine. Preko njih sam vidio da mu uopće nije neugodno što ga svi vide sa cvijetom u ruci. Nimalo nije bio zbunjen, niti je pokušavao cvijet sakriti ispod kaputa.

Iznenada, ipak, sakrije cvijet iza leđa.

Prišla mu je neka, sasvim zgodna, visoka djevojka. Poljubili su se, a on tek onda pokaže onu ružu iza leđa.

Kako se obradovala!

Zagrlila ga, pa poljubila, pa još jednom.

Zagrljeni su krenuli prema Jurišićevoj. Prema meni. Sakrih se iza novina.

— Tako sam i ja — reče mi mladić u prolazu, namignuvši. Protrnuh.

— Što kažeš? — pitala ga je visoka, zgodna.

— Ništa, ništa — rekao je.

Postao sam nepažljiv. Ovaj mi je danas treći kojeg sam pratio, proučavajući umijeće predaje cvijeća, ali prvi koji me je otkrio. Morat ću bolje pripaziti.

Vraćao sam se prema Cvjetnom trgu, razmišljajući kako da izvedem to s cvijećem za Tonku. Te me misli muče već danima. Još od onda kada sam pročitao reklamu »Neka cvijeće govori umjesto vas«. To je bila ideja! Teško je naći nekoga tko bi Tonki rekao sve što joj želim poručiti, a da me kasnije ne bi zezao.

Cvijeće!

»Neka cvijeće govori umjesto vas!«

Cvijeće ne može kasnije zezati!

U tom trenutku činilo mi se da su svi moji problemi riješeni, ostao je još samo jedan problemčić.

Kako to cvijeće predati Tonki?

Razmišljajući o tome, došao sam do brkatog spomenika.

Odjednom se ukočih.

Kao onaj brkati.

Nisam mogao vjerovati svojim očima.

Tu ispred mene Pero, Pjer iz mog razreda; uzimao je veliki buket od one podebele cvječarice. Sve same crvene ruže!

— Pjer . . . — prošaptah — tko bi to rekao za Pjera!

Pjer je uzeo buket i uopće nije bio zbunjen. Ja jesam. Pozdravio se s cvječaricom kao da svaki dan kod nje kupuje i krenuo prema Oktogonu.

Ja za njim. Nisam mogao izdržati.

— Pjer! — pozvah ga.

— Bok, Aka — reče on. — Ideš u kino?

— Ne, ja tu, onako . . . ruže, a? Crvene! Za koga? Neću nikome reći.

— Što nećeš nikome reći?

— Pa . . . — pokazah mu pogledom cvijeće u njegovoj ruci.

— Cvijeće? — začudi se Pjer. Izvrsno glumi. Njemu to kao »dobar dan«, sve normalno. On to, kao, svaki dan. Veliki zavodnik!

Tko bi rekao za Pjera.

— Za koga . . . a?

— Za . . . — Pjer izvadi papirić iz džepa i pročita — gospođu Petrač.

— Gospođu! Udanu? A?! — ovo me zbuni do kraja.

Tko bi rekao za Pjera.

— Ma, ne blesavi — tek sada je Pjer shvatio — radim za tetu Ružu. Dostava u kuću, kužiš. Teta Ruža mi da lovnu da odnesem, a još mi daju oni kad donesem.

— Aha, to, a ja mislio . . .

Kad smo došli do vrata na kojima je pisalo *Petrač*, Pjer iz vrećice izvadi kapu na kojoj je zlatnim slovima bilo izvezeno *Cvjećarnica Crvena ruža*, pa pozvoni na vrata.

Ja sam se sakrio.

Vrata je otvorila neka gospođa u kućnom ogrtaču.

— Dobar dan — rekao je Pjer odmatajući buket. — Ja sam iz Cvjećarnice Crvena ruža, izvolite, ovo cvijeće je za vas.

— Oh! — odvali se gospođi.

— Pisamce je u buketu — rekao je Pjer na kraju.

— Čuj, Pjer — pitao sam ga kasnije — možeš mi posuditi kapu?

— Kapu? Oćeš mi oteti posao?

— Ma ne, samo za jedanput.

Dao mi je kapu i još mi k tome do detalja objasnio kako se to radi.

Sve je bilo spremno.

Neka cvijeće govori umjesto vas!

Trebalo je još samo nabaviti novac za cvijeće, ali to nije bio veliki problem. Prodao sam Stjepku ploču Parnog valjka.

— Kamo ćeš s tom torbom? — pitala me mama sutradan.

— Treba mi — promrmljao sam i izašao, noseći veliku putnu torbu u kojoj je bila samo kapa.

Otišao sam na Cvjetni trg. Pazeći da me netko od poznanika ne vidi, kupio sam buket crvenih ruža. Noseći ga, osjećao sam kako mi gore i ruka i obrazi, ali to je kratko trajalo. Samo do prve kućne veže. U veži sam stavio cvijeće u putnu torbu, a torbu dobro zatvorio.

Sad je bilo lakše.

Nitko nije mogao znati što nosim.

Problemi su počeli tek pred Tonkinom kućom. Ipak, ušao sam. Popeo sam se do drugoga kata, do njezinih vrata, ali se nisam zaustavljao. Popeo sam se sve do petoga kata da se uvjerim kako nema nikoga i kako me nitko neće vidjeti. Zatim sam se spustio do trećega kata, otvorio torbu, izvadio cvijeće, kapu natukao na oči, pa se spustio na drugi kat. Pred Tonkina vrata.

Nisam se mogao odlučiti kojim prstom da pozvonim.

Pozvonio sam palcem. On je najjači.

Ruke su mi se počele znojiti.

— Ko je? — čulo se iza vrata. Tonkina mama!

— Ovaj . . . Crvena ruža . . . cvjećarnica — rekao sam trudeći se da sve izvedem kao Pjer.

— Izvoli? — rekla je mama kada je otvorila vrata i ugledala me.

— Dobar dan, ovaj, ja sam iz Cvjećarnice Crvena ruža, znate, ovo je cvijeće za vašu kćer.

Mama se nasmijala, a onda se okrenula i pozvala:

— Lidija! Imaš iznenađenje.

Htio sam reći da se radi o zabuni, da cvijeće nije za tu kćer, da . . . Nisam stigao. Na vratima se pojavila Tonkina starija sestra Lidija. Ruke su mi se još jače počele znojiti.

— Cvijeće?! — obradovala se. — Za mene?
— Da — rekla je mama.
— Ne — rekao sam ja — ovaj, ne za tu kćer, za onu drugu.
Tonku.

— Ton . . . Tonku?! — mama me pogledala. — Jesi siguran?
— Jesam, pa da.

Mama se počela smijati.

— Tonka! — pozvala je Lidija. — Iznenadenje je za tebe.

— I sve nas! — dodala je mama.

Do vrata je, prije Tonke, došao tata, privučen maminim i Lidijinim smijehom. Ruke su mi se prestale znojiti. Sada su bile hladne ko led.

— Što se ovdje događa? — pitao je tata.

— Ja sam, ovaj, iz cvjećarnice . . .

— Kćerka ti je dobila svoj prvi buket cvijeća — rekla je mama.

— Da, pa? — tata nije shvaćao.

— Ne ja — rekla je Lidija.

— A koja onda?

— Kako koja — smijala se mama — koliko ih imaš?

— Tonka? — pitao je tata vrlo, vrlo nesigurno i začuđeno.

Nabio sam kapu još jače na nos. Sada sam im vidio samo kućne papuče. Došlo mi da pobjegnem. Došlo mi da u zemlju propadnem. Došlo mi da se otopim ko kocka leda u čaju i nestanem. Došlo mi . . .

Došle su i Tonkine papuče.

— Molim — rekla je.

Nije me prepoznala.

— Ja sam iz Cvjećarnice Crvena ruža, ovo je cvijeće za tebe — otpjevao sam kao pjesmicu u prvom razredu.

— Za . . . za mene?!

— Da — rekao sam, pružajući joj buket i gledajući u njezine papuče.

— A od koga je? — pitao je tata.

— Od, ovaj, nepoznatog obožavatelja — rekao sam. To mi je Pjer savjetovao.

— Od?

— Oho!

Neka cvijeće govori umjesto vas! Kakva je to glupost. Nemam pojma kakvo sam to brbljavo cvijeće dao Tonki ni što joj je ono reklo, ali Tonka sada proganja Andriju iz »c« razreda misleći da je on taj »nepoznati obožavatelj«.

AKCIJA »MASKENBAL«

— OK?

— OK! — rekao sam.

— Sinhronizirajmo satove! — smješкао se Grga.

— Satove? Što?

— Sinhronizirajmo satove! — rekao je. — Kužiš, ko na filmu. Svi tajni agenti, kada kreću u akciju, poravnavaju satove. Akcija »Maskenbal« se mora odvijati prema planu.

— Nemam sat — rekoh.

— Nije važno. Nemam ni ja — Grga se nije dao zbuniti. — To se tako kaže.

Bili smo spremni za akciju.

Ples pod maskama u školi bio je jedinstvena prilika da saznamo na čemu smo. Jedinstvena prilika da saznamo što Gordana (zvana Goga) i Davorka (zvana Dada) misle o Grgi (zvanom Grga) i meni (zvanom Aka). Mene je, zapravo, zanimalo samo što Dada misli o Aki, a Grgu što Goga misli o Grgi. Ali, da ne bude upadljivo, ja sam morao ispitati što Goga misli o Grgi, a Grga što Dada misli o Aki. Kad to ispitamo, takav nam je bio plan, onda ćemo tajno zamijeniti maske i onda će Grga s mojom maskom (kao da sam ja) ispitati što Goga misli, a ja ću s Grginom maskom (kao da sam Grga) ispitati . . .

Poslije svega toga, kad sve lijepo zbrojimo i podijelimo, pomnožimo i oduzmemo, jasno ćemo znati na čemu smo.

Na konju smo! — nadali smo se.

No, dobro, malo smo zapetljali.

Možda bi bilo jednostavnije pitati Dadu što misli o Aki, pa kud puklo da puklo, ali . . .

To mi je bilo nezgodno.

Nekako mi je lakše to izvesti s Grginom maskom, kao, onako, on pita. Ja nemam veze.

Trebalo je napraviti dobre maske.

Nisu nas smjele prepoznati kad ih zamijenimo.

— Ma, ne boj se — govorio je Grga — bit će mračno, neće opaziti.

Ipak, napravili smo dobre maske.

Grga je bio Duh vatrogasca. Imao je na licu maminu crnu čarapu i, natučenu na oči, djedovu vatrogasnu kacigu. Uz to je nosio crni ogrtač do poda da nas ne bi raskrinkali po hlačama ili cipelama.

Ja sam bio običan Duh. I ja sam imao čarapu na licu, ali moj djed nije bio vatrogasac, pa sam imao običan šešir, natučen do sunčanih naočala. Bijela plahta mi je dosegala do poda.

Došli smo u školu.

U velikoj dvorani već je bilo raznih maski. Najviše gusara i princeza. Svaka druga djevojka je bila princeza, tek poneka je bila vještica ili učiteljica ili nešto treće. Svaki drugi dečko je bio gusar ili razbojnik. Bilo je, istina, i nekoliko duhova, osim Grge i mene.

— Bok, Marko — rekao sam jednookom gusaru.

— Kak si me prepoznao?!

— Po tenisicama.

Prišao nam je gusar bez noge.

— Bog, Kosta — rekoh.

— Bok, Aka — rekao je on.

Užas!

Prepoznao me.

— Kako? Kako si me prepoznao?!

— Po glasu — cerekao se Kosta.

— Hvala ti — rekoh i otrčah do crnog vatrogašćeva duha.

— Čuj — odveo sam ga u stranu — moramo izmijeniti glasove, prepoznat će nas po glasovima!

— Može malo — Grga se nije dao uplašiti — al' ne boj se, bit će ploče, galama.

— Galama, mrak . . . u redu — primirio sam se.

Uskoro su prigušili svjetlo i pustili ploče.

Prošvrljao sam dvoranom i prepoznao jednu princezu u bijeloj čipkastoj haljini (Goga u maminoj vjenčanici) s velom preko lica. Noge su joj se zapletale o haljinu, ma koliko se trudila da bude otmjena. Po tome sam je prepoznao, jer je Goga uvijek nosila hlače. Nastojeći da ne padne s vrha maminih cipela s visokom petom pridržavala se za nekog prosjaka (Dada u tatinoj kariranoj košulji) sa slamnatim šeširom, naočalama i velikim brkovima.

— Bok! — rekoh.

— Bok — rekla je Dada — gdje je Aka?

— Evo me — rekao je Grga dubokim glasom.

Poslije nekoliko brzih plesova maska mi se sasvim zalijepila za lice. U ovom mraku, sa sunčanim naočalama, nisam vidio gdje stajem (to nije toliko smetalo mene, koliko plesače oko mene), ali što se može.

— Nasjele ste na štos! — rekao je nešto kasnije Grga i skinuo masku. I ja je skidoh.

To je dio plana, dio akcije »Maskenbal«. Morali smo pokazati koji je koji, kako bi kasnije upalila zamjena.

— I vi! — prasnule su Dada i Goga.

Stvarno. Princeza je bila Dada, a Goga Prosjak.

— Prosim fino — Grga se naklonio Prosjaku, kada su napokon došli sentiši.

Ja sam se, u istom stilu, naklonio Dadi, Princezi.

Sad!

— Što tvoja prijateljica — počeo sam — misli, ovaj, o mom prijatelju?

— Goga o Grgi?

— Aha.

— Svida joj se — rekla je Princeza.

To je ono što sam morao saznati.

Isto to je Grga morao saznati za mene. Saznao je. Dobro je. Sve sam mu detaljno ispričao, i on je meni, dok smo, poslije sentiša, u susjednoj učionici zamjenjivali maske.

Grga je sada bio običan Duh, a ja Duh vatrogasca.

Vratili smo se u dvoranu.

Nekoliko brzih plesa, pa opet sentiši. Moja prijateljica Nada, koja je stavljala ploče, znala je što treba.

Sada je Duh plesao s Prosjakom (zapravo opet Grga s Gogom), a Duh vatrogasca s Princezom (Dada i ja, opet).

Prije mi je bilo vruće pod maskom, ali sad sam naprosto izgarao. Topio se. Sad sam je trebao pitati!

— Čuj — otpočeh, trudio sam se da mi ne prepozna glas i da djelujem nezainteresirano. — Što tvoja prijateljica misli o mom prijatelju?

Princeza me pogledala.

— To me maloprije pitao Aka. Njega je zanimalo što Goga misli o tebi. Obojici se sviđa?

— Ma ne, ovaj, htio sam te zapravo pitati što ti misliš o Aki, a?

— Ja o Aki?

Još više se zapalih očekujući odgovor.

Dada me pogledala, čudno je nakrivila glavu gledajući me ispod vela. Pričinilo mi se da se smiješi. Zatim je pogledala Duha. Ona misli da sam to ja.

— Sve najbolje — rekla je s nekim zagonetnim osmijehom u glasu.

Srce mi je palo s kamena!

Poželio sam da joj se otkrijem, da joj kažem kako i ja o njoj . . . itd. Nisam. Bolje mi je s Grginom maskom.

— A on? — pitala je Dada.

— Što on?

— Što tvoj prijatelj misli o meni?

— Grga o tebi?! — iznenadnih se i zamalo sam sve pokvario.

— Aka o tebi?

— Da — rekla je zagonetno se smješajući.

— U povjerenju mi je rekao — otpočeo sam, sada s Grginom maskom sam imao priliku da joj sve kažem — rekao mi je da mu se ti strašno sviđaš. Lud je za tobom, znaš. Rekao mi je da si ti za njega . . .

Sve sam joj rekao.

U pauzi su Dada i Goga otišle van.

— Dečki su nešto zamutili — rekla je Dada.

— Kako misliš?

— Mislim da su zamijenili maske, eto kako.

— Misliš? — uplašila se Goga.

— Ja sam plesala s Akom, ponovno.

— To znači da sam ja s Grgom . . . uh, a svašta sam mu rekla . . . Jesi sigurna?

— Jesam.

— Kako znaš?

— Bio je to Aka, znam, on me drži dok plešemo kao da sam od stiropora. Kompliciraju. E, pa neka im bude kad baš hoće.

Dada je nešto šaptala Gogi, a Goga se smijuljila.

— Što su tražili, to će dobiti!

Grga i ja smo bili zadovoljni. Sve se odvijalo prema planu. Znali smo na čemu smo . . . a onda su se stvari počele još više komplicirati.

Ja sam sada, za promjenu, plesao s brkatim Prosjakom, a Grga s Princezom.

— Mojoj prijateljici, mogu ti reći onako u povjerenju, se ti sviđaš — rekla mi je Goga, prosjak — sviđaš joj se onako, kao prijatelj . . .

Protrnuh.

— Njoj se zapravo jako sviđa tvoj prijatelj — dovršio je Prosjak.

Pogledao sam Grgu.

Grga je gledao mene. Ispod čarape se naziralo zbunjeno lice.

— Meni se, znaš, tvoj prijatelj sviđa isto onako kako se ti sviđaš mojoj prijateljici, onako, kao prijatelj — govorio je Prosjak, a brkovi su mu se smješkali — a ti . . .

Više ništa nisam mogao shvatiti.

Prosjak je mislio da sam ja Grga, a da je Grga ja, onda to znači da se zapravo ja dopadam . . ., a Grga . . . Ma ne . . .

Grga i ja smo sutradan zbrajali i dijelili, množili i oduzimali sve što smo te večeri čuli i nikako nismo mogli izračunati na čemu smo. Sve se strahovito zakompliciralo.

Tek popodne mi je postalo jasno.

Nazvala me Dada i rekla:

— Znaš, sinoć smo i mi zamijenile maske.

PRVI SUDAR

PRVI SUDAR

Danas u pola sedam, na uglu Malog parka, imam sudar s Anom.

Sudar!

Sudar, čvenk, randevu, darsu, sastanak, spoj — sve to imam. Danas. S Anom! Sudar, Danas. Ana! A?!

S pripremama sam počeo odmah poslije ručka.

Prvo sam napravio plan. Bez dobrog plana nema uspjeha. Dakle ovako. — Kad se nademo ja ću . . . ja ću . . . Što ću ja? Poljubiti ću je. Pa da, poljubiti ću je. U usta. Ne, možda ne valja odmah navaljivati na usta, treba početi od obraza. Pa da, poljubiti ću je u obraz. U lijevi, jer će ona doći, ovako, s desne strane, pa ću ja, ovako, malo nagnuti glavu i poljubiti je. Cmok! U lijevi obraz. Onda ću joj reći: »Bok, mala!« Tako ću joj reći. Onda ću je zagrliti. Oko vrata ću je zagrliti. Ne, uhvatit ću je za ruku, ovako, ona će mi biti s desne strane pa ću je ja, ovako, uhvatiti za njenu lijevu ruku mojom, ovom, desnom rukom. Onda ću . . . onda ću je povesti u šetnju. Dok budemo šetali, pričat ću joj nešto šaljivo a ona će se smijati i biti sretna. Usput ću je jedno pet puta poljubiti. Ne, šest puta. A onda ćemo otići u kino. U posljednji red. Tamo ću je zagrliti. I ona će mene.

Bit će joj teško zbog naslona za ruku, ali ja ću se zgodno namjestiti. Okrenut ću joj se onako više iskosa, pa će moći. Tako ćemo gledati film. Poslije kina ću je otpratiti kući i poljubiti ću je na rastanku. Tako ću napraviti.

Iduća faza priprema bila je kupaonica.

Prvo sam se okupao. Zatim sam oprao kosu. Dok sam je sušio eksperimentirao sam s raznim frizurama. Razdjeljak lijevo, razdjeljak desno, razdjeljak u sredini, šiške na čelo. Malo ovako, malo onako tražio sam frizuru koja mi najbolje stoji dok mi se kosa nije osušila tako da mi je sada svaka vlas stršala na svoju stranu, ko pletaće igle. Glava me boljela. Na kraju sam, da bih se bilo kako počesljao, morao potrošiti pola mamina laka za kosu. Frizura je sada bila tvrda ko beton i raščupana ko trava.

Ostavljajući lak za kosu pogled mi je pao na tatine kolonjske vode i deodorante. Opet sam se upustio u eksperimente, ovog puta sam tražio miris koji mi najbolje pristaje. Od svakoga sam malo nalio na ruku, ali nisam se mogao odlučiti, jer su se svi izmiješali i nisam ih više mogao razlikovati. A da sam i mogao ništa se ne bi promijenilo, jer sam već zaudarao na sve te mirise.

Neko sam vrijeme razmišljao da li da se obrijem ili ne iako nisam imao što brijati. Svidjela mi se ideja da na sudar dodem svježije izbrijan i zadivim Anu, ali mi se nije svidjela ideja da na sudar dodem sav izrezan. Nisam se brijao. Oprao sam zube i time je faza priprema, zvana kupaonice, bila završena.

Faza koja je slijedila bila je — odijevanje. Potkošulju, gaće i čarape sam lako izabrao, ali su mi hlače i košulja napravili probleme. Prekopao sam čitav ormar. I tatin i svoj. Napravio modnu reviju pred zrcalom i na kraju se odlučio za hlače i košulju u kojoj sam bio i prijepodne.

Bilo je tek pola šest.

Imao sam još čitav sat vremena ali nisam mogao izdržati kod kuće. Krenuo sam.

Na sudar!

Osim što mi je srce udaralo po rebrima, što sam zaudarao mirisima svih mirisnih vodica što ih otac ima, što sam imao frizuru uplašene mačke i što sam se osjećao vrlo čudno sve je bilo u redu.

U park sam došao više od pola sata prerano. Sjeo sam na klupu s koje sam mogao gledati u ulicu iz koje će Ana doći, a ona me nije mogla vidjeti.

Čekao sam.

Kad je pokraj moje klupe prošao neki mladić s cvijećem u ruci pale su mi na pamet razne ideje u vezi s cvijećem i Anom i sa mnom, ali to bi mi bilo isuviše nezgodno. Iako bi, moram priznati, bilo lijepo.

Čekao sam. Vrijeme je prolazilo. Uzbuđenje je raslo.

I onda: Ana!

Polako, dostojanstveno, uvjereno uputio sam se prema njoj podsjećajući se na prvi dio plana. »Prići s desne strane i poljubac, cmok, u lijevi obraz, a onda. . .«

Što sam joj bivao sve bliži to sam sve to više sumnjao u izvodivost plana, da bih, kad sam joj prišao, stao na dva metra od nje, zbunjen i izgubljen. Plana se više uopće nisam sjećao.

— Bok, Zlatko, došla sam ti reći da ne mogu danas, mama me ne pusti — rekla je — nemoj se ljutiti.

— Ići ćemo u kino jedan drugi dan — rekla je na rastanku i otišla, a ja sam se osjećao prevarenim.

IMA NEŠTO JOŠ VESELIJE

Ako išta volim, to su onda rođendani. Rođendani i proslave svih vrsta. I inače, sve što je veselo, ali rođendane najviše. Oni su najveseliji.

Danas sam, za vrijeme šestog sata, dobio papirić koji je Lidija napisala, pa zgužvala u kuglicu i otkotrljala do Sanje. — Za Zlatka — došapnula joj je.

Sanja je papirić dodala Ivanu, a Ivan preko Marina i čitavog reda uz prozore dodao do Marine. Marina je bacila olovku na pod, pa kad se sagnula da je dohvati dodala poruku Renati u srednjem redu.

— Za Zlatka — rekla je tiho.

Adresu »za Zlatka« došaptavao je svatko, kad je predavao papirić, tako tiho da sam ja, iako sam sjedio na drugom kraju razreda, već na samom početku putovanja poruke prema meni jasno čuo da je za mene i sad me je već počela peći stolica od znatiželje. Ali, stolica nije pekla samo mene. Dobar dio razreda zainteresirano je pratio zamršeno putovanje poruke. Putanja papirića bila je zamršena iz dva razloga. Prvi — zato jer sam ja sjedio na suprotnom kraju razreda. A drugi — zato što su u razredu postojala opasna mjesta za takve poruke pa ih se moralo u velikim lukovima zaobilaziti. Tako, na primjer, poruka nije smjela doći do Biserke, jer je ona tužibaba, poruka nije smjela doći ni do Marka jer bi je on, što zbog lijenosti, što zbog zaboravljivosti, zadržao još najmanje dva dana. Papirić isto tako nije smio doći do petorice-šestorice za koje se znalo da

čitaju tuđe poruke. Zbog svega toga poruka je dugo vrludala razredom.

Ali, nakon što je ova poruka za mene već stigla do Renate, dalje je bilo lakše. Već je prošla pola puta i ja sam je uskoro, preko Ivane, Tanje, Pere, Zorice, Mirka i Nenada, napokon dobio.

Poruka je glasila:

*Dragi Zlatko
Pozivam te na rođendan. Danas
u šest (18) sati. Bit će ludo.
Detaljne obavijesti u parku
poslije škole.*

Lidija

— Ju-huj — odvali mi se ne baš tihi uzdah oduševljenja.

— Kriliću, to je bio tvoj glas, ako se ne varam — pogledao me kemičar preko naočala.

— Da, bio je to moj glas — složio sam se s njegovom tvrdnjom, a onda dodao — Oprostite.

— Je li to bio odraz zadovoljstva iz razloga što si nešto novo naučio iz kemije ili iz drugih razloga? — pitao je blagim, smirenim glasom još uvijek me gledajući preko naočala.

— Pa . . . iz drugih razloga — priznao sam. Nisam imao izbora. Razred bi se bacio na pod od urnebesnog smijeha da sam rekao da je razlog kemija.

— Ja sam vam uvijek govorio — otpočeo je on — ako netko ne može izdržati na satu zbog nekih, njemu važnih razloga, neka lijepo zamoli i ja ću ga pustiti da optrči oko škole nekoliko puta i na taj se način smiri. Shvaćam da ste mladi i puni životne radosti i energije koju ne možete obuzdavati i zato smatram da je bolje optrčati nekoliko krugova oko škole nego se mučiti

gušeći oduševljenje, pa makar ono nije radi novih spoznaja iz područja kemije.

Sve je to govorio bez trunca bijesa u glasu, za razliku od drugih profesora i zato smo mu vjerovali da nas shvaća. I zato smo ga voljeli.

— Zato, Kriliću, slobodno izadi i oprtči krug oko škole — završi on, ali prije nego što sam mu odgovorio zvono označi da je završio i sat.

Lidija me čekala u parku.

— Hoćeš li doći? — pitala je.

— Doći ću, ne postoji ništa što bi me spriječilo.

— Bit će ludo — pričala mi je dok smo polako išli prema kući — Ivan će donijeti ploče, a pripremam i jedno posebno iznenađenje.

— Kako iznenađenje? — zagolicalo me uho.

— Kako kakvo iznenađenje? Iznenađujuće iznenađenje — smijala se zagonetno. — Vidjet ćeš, ako ti kažem neće biti štos.

— Dobro, a reci mi tko će sve doći, je li?

— Ovako, ti, Marijana, Renata, Marin, Ivan, Sanja, a doći će i Višnja i Damir iz c razreda.

— A Vesna? — iznenada me nešto presiječe.

— Eh, znala sam da ćeš pitati za nju. Bez veze, nisam je pozvala. Posvadale smo se, ali nije važno.

— Ali, ona ti je najbolja prijateljica — bilo mi je glupo zašto nije pozvala Vesnu, glup je rodendan bez Vesne. Sve je glupo bez Vesne, toga sam tek sad postao svjestan. Ona je bila Lidijina najbolja prijateljica, a Lidija i ja smo kao hodali i ona je uvijek, kud god da smo išli, vukla tu svoju prijateljicu Vesnu. U početku mi je smetala, kasnije sam se naviknuo na nju, a sada mi je glupo bez nje. Uvijek smo bili nas troje zajedno.

— Ona ti je najbolja prijateljica — ponovio sam još uvijek zbunjen.

— Bila je, ali više nije. Ni najbolja ni nikakva.

— Zašto ste se posvadale? — pitao sam.

— Nije važno. Ona je jedna glupa blesača.

— Mislim da nije — procijedio sam — glupo je to.

— Što je glupo? — pitala me uvrijedeno.

— Ništa — oprostio sam se jer smo stigli do moje kuće.

— Onda, u šest! — dobacila je za mnom.

Kad je napokon došlo tih šest sati, ja sam sjedio na klupi, nedaleko Lidijine, ali i Vesnine kuće i tupo zurio u mrave. Bio sam svečano odjeven, za rodendan, pokraj mene je bila bombonijera s crvenom trakom. Sve je bilo spremno, osim mojih misli.

Mislio sam o Vesni.

Mislio sam o njoj ne više kao o Lidijinoj prijateljici koja meni smeta, nego o njoj kao mojoj prijateljici. I ne samo prijateljici.

Prisjećao sam se kako smo utroje išli u kino. Prisjećao sam se kako se Vesna glasno smijala. Što je govorila. Kako li se samo uplašila kada su nas oni dečki zafrkavali u Maksimiru. Uplašio sam se i ja, ona je to vidjela, ali nije pokazivala. Hvala joj. Ha, rekla je da se nije uplašila jer sam ja bio tamo. Rekla je da voli šetati po kiši i slušati kako kapi udaraju o kišobran. To volim i ja. Ona voli bajadere. Rekla je da voli zalaske sunca. To volim i ja. Kada sam pao s bicikla i razbio koljeno, otrčala je kući po flaster. Bila je nježna kad mi ga je stavljala. Rekla je da voli bajadere, a pokraj mene upravo leži bombonijera puna bajadera.

S Lidijinog su prozora dopirali glasni zvuci glazbe dok smo Vesna i ja sjedili na stepenicama, klopali bajadere i smijali se bez veze.

TELEPATIJA

Škiljavi pogled iz kreveta na sat otkrio mi je da svega nekoliko milimetara dijeli veliku i malu kazaljku od položaja »netko misli na mene«.

Skoncentrirao sam se i netremice buljio u sat dok se kazaljke napokon nisu poklopile.

— Moja sreća, netko misli na mene! — zaurloao sam i otrčao do telefona. Nisam se ni jednog trenutka dvoumio tko to misli na mene. Znao sam. Jasna. A tko bi?

— Halo? — čuo sam iz slušalice nakon nekog vremena. Bio je to glas Jasnine mame.

— Dobro jutro — rekao sam i isti čas kada sam izgovorio »jutro« sjetio sam se da je tek pola sedam i da je nedjelja i da će se Jasnina mama vjerojatno ljutiti što nazivam ovako rano, ali više se nisam mogao spasiti.

— Dobro jutro, tko je tamo? — pitala je mama.

— Dobro jutro, ja sam . . . — prošaptah. Zbunjen.

— Dobro jutro, ja sam? A tko to? — primijetio sam po glasu da se počela ljutiti.

— Pa, ovaj, ja sam . . . Zlatko — napokon sam priznao.

— A, ti si, Zlatko, pa što odmah ne kažeš. Što se dogodilo? — pitala je zabrinutim glasom.

— Ništa, pa da, ništa se nije dogodilo.

— Treba li ti, možda, nešto?

— Da, treba mi, ovaj, je l' Jasna možda kod kuće?

— Pa gdje bi bila ovako rano? Još spava. I osim toga, imaš li ti sat?

— Sat? Imam sat, baš zato i zovem, znate.

— Aha, stao ti je sat pa si nazvao da pitaš koliko je sati, zar ne?

— Ne. Nije stao, ide.

— Pa zašto onda zoveš?

— Znate, ovaj, kako da kažem . . . bila je kazaljka na kazaljci, pa sam, ovaj, mislio . . .

— Aha, razumijem. Dobro, Zlatko, pogledat ću je li se Jasna probudila, ali obećaj da je ovo posljednji put da nazivaš ovako rano. U redu?

— U redu, ovaj, obećajem.

— Pirčekaj, idem pogledati je li se probudila.

Stajao sam u predsoblju, bos na hladnim pločicama, slušao tišinu u slušalici i osjećao se vrlo glupo. No, sve je nestalo, i hladne pločice i glupi osjećaj da sam ispao glup, kad je tišinu u slušalici zamijenio Jasnin pospani glas.

— Boooooog . . . — zijevala je.

— Bog! A, što kažeš, telepatija!

— Molim?!

— Telepatija.

— Zlatko, ja te ništa ne razumijem.

— Pa, mislio sam telepatija i te stvari . . . Ovaj, kad si se probudila?

— Sad me telefon probudio.

— A prije si spavala?
 — A što bih drugo?
 — Mislio sam da misliš na mene.
 — Molim?
 — Znaš, ovaj, bila je kazaljka na kazaljci, na satu, razumiješ?
 — Kazaljka na kazaljci? Na satu? Ne razumijem.
 — Pa, mislio sam, telepatija i te stvari, mislim, ovaj, ti si mislila na mene i ja sam mislio na tebe i kazaljke su se poklopile kao naše misli. Razumiješ?
 — Razumijem — rekla je nježno. To mi vrati nadu.
 — I, jesi li prije nego je telefon zazvonio mislila na mene?
 — Nisam. Spavala sam.
 — Nisi? Spavala si? . . . — bio sam razočaran, a onda mi bljesne ideja: — Aha! Spavala si, znači da si me sanjala. Sanjala si me, je l' da?
 — Nisam ništa sanjala — rekla je suosjećajno.
 — Ništa? Baš ništa nisi sanjala . . . — nisam mogao vjerovati.
 — Nemoj se ljutiti, ali nisam te sanjala — Jasna se opravdavala.
 — Onda ništa — ruka mi je toliko otežala da je pala sa slušalicom na telefon.
 Još sam dugo stajao na hladnim pločicama predsoblja ništa ne shvaćajući.
 — Bit će da moj sat ide naprijed — uzdahnuo sam, pa otišao u kupaonicu.

SITNICE MNOGO ZNAČE

— Čuj, imaš li kakvih razglednica? — pitala me.
 — Imam. Skupljaš ih?
 — Da, danas sam počela. Znaš, dugo sam razmišljala i mislim da čovjek mora nešto skupljati.
 — Zašto?
 — Kako zašto? Pa zato. Ti ništa ne skupljaš?
 — Ne.
 — To ti je greška. Moraš početi nešto skupljati.
 — Zašto bih morao početi nešto skupljati — branio sam se.
 Bila mi je glupa ideja da skupljam neke beskorisne stvari, i gomilam ih u sobi.
 — Ti bi mogao skupljati . . . hm — bila je uporna.
 — Neću ništa skupljati — bio sam uporan i ja.
 — Znam! — poskočila je — ti ćeš skupljati značke. A, što kažeš? Značke!
 — A što će mi značke? A, što kažeš? Značke! — oponašao sam nju.
 — Al si ti glup — kimnula je glavom — Pa kako: što će ti? Da ih možeš mijenjati.
 Još smo se neko vrijeme uvjerovali u glupost i neglupost skupljanja značaka, a onda se ona iznenada digla i rekla:
 — Ti kako hoćeš. Ja ću skupljati razglednice. Dodi sutra u . . . u četiri kod mene i donesi koju.

— Kamo ideš? — pitao me Milan sutradan.

— A, idem . . .

— To vidim i sam, al' ne vidim kamo ideš.

— Pa što te briga — rekao sam i prvi put osjetio kako je zgodno što imam nekoga kome idem i nosim razglednice.

Kad sam došao do njenih vrata, pojavili su se problemi. Mučile su me crne misli poput onih: »Što ako vrata otvori njena mama ili tata i drekne na mene?«

»Din-don«, malo me smiri zvuk zvona.

— Samo malo — čuo sam Vesnin glas, a onda ubrzane korake po stanu.

— O, to si ti — rekla je kad je napokon otvorila vrata.

— Evo, donio sam ti razglednice.

— Uđi.

— Neka. Žurim, Evo ti razglednice.

— Ne ide to tako — rekla je i uvukla me u stan.

Osjećao sam se nekako nezgrapan, velik i trapav. Bilo mi je neugodno kad me odvukla u kuhinju i rekla majci, koja je čitala:

— Mama, da te upoznam: ovo je moj prijatelj.

— Bog prijatelju — skidajući naočale rekla je majka. — Kako ti je ime?

— Zlatko — rekla je Vesna prije mene.

— Znae . . . — mucao sam — ja sam donio . . . razglednice.

— Da, lijepo je to — rekla je Vesnina mama smiješeći se.

Vesnina soba je bila vrlo mala, i vrlo uredna, i vrlo lijepa, i sve u svemu vrlo vrlo. Nalikovala je na Vesnu. Kad bih čak između stotinu soba morao pogoditi koja je njena, pogodio bih a da nikada prije nisam bio u njoj.

— Evo, donio sam razglednice — ponovio sam kad smo ostali sami. Ljutio sam se na sebe što sam tako trapav i zbunjen, ali nisam uspijevao sebi pomoći.

— Ne ide to tako, Zlatko — to treba polako, a ne »Evo razglednice i gotovo«. Prvo da izaberemo glazbu. Što voliš slušati?

— Sve.

— U redu, onda će biti po mojoj želji. Ovo će ti se sigurno dopasti. Jesi li za kekse?

— Ne . . . hvala.

— A sada — rekla je sjedajući — daj mi razglednice.

— Izvoli — stavio sam čitavo brdo pred nju.

— Joj, koliko si ih donio.

— Sve koje imam.

— Ne ide to tako, Zlatko. Ako mi sada pokloniš sve, što ćeš mi poklanjati kasnije.

— Rekla si da ih skupljaš, ja sam ti ih donio, a sad ih nećeš.

— Ma, hoću ih. Sve ih hoću, samo ih neću sve odjedanput. Treba poklanjati uvijek malo.

— Ne razumijem.

— Eh, ja ih ne skupljam zato da bih imala brdo razglednica nego da mi imaš što poklanjati i zato ti moraš skupljati značke da bih ja imala što poklanjati tebi. Razumiješ li sada?

Tako je to počelo.

Ja sam njoj poklanjao razglednice, ona meni značke. Kad sam joj malo pomalo dao sve razglednice a ona meni sve značke, onda smo se zamijenili. Tada sam ja skupljao razglednice, a ona značke.

Kasnije smo prestali s razglednicama i značkama i prešli na druge poklone.